Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 175 Maribor, sreda 5 avgusta 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Jeklene čelade grškega severa

Dasi meji naša kralievina na republiko Grčijo in živi za njenimi mejami krog 350.000 Jugoslovenov, je nam Slovencem precej tuja in nepoznana. Posebno nepoznane pa so nam narodnostne razmere, kajti le malo je onih Slovencev, ki bi vedeli da je bila do konca svetovne vojne vsa obsežna severogrška pokrajina skoraj od reke Vistrice in predmestij Soluna pa do Albanije na eni in Južne Srbije na drugi strani kompaktno slovanska. Na njej so prebivali le v raztresenih skupinah Turki in Kucovlahi, dočim Grkov skoraj sploh ni bilo.

Turki so te naše brate pustili na miru in jih niso skušali niti poturčiti niti pomuslimaniti, zato so v celoti ohranili svoj jezik in svojo pravoslavno vero. V zadnjem desetletju pred balkansko vojno so jim Srbi in Bolgari ustanavljali tudi šole, društva itd. in jih skušali narodno prebuditi in pripraviti za osvobojenje. Po tej vojni so se pa potegnile v Macedoniji nove državne meje tako, da je južni del pripadel Grčiji in s tem tudi preko 350.000 kompaktno naseljenih Slovanov. Grške oblasti jim sicer niso dale šol in posebnih narodnih pravic, a tudi preganjale in zatirale jih niso. Tako je ostal položaj vse do leta 1920 skoraj nespremenjen in tudi število južnomacedonskih Slovanov je ostalo isto ko prej.

Docela novi časi so pa napočili po porazu Grkov po Turkih ter po sporazumu med Atenami in Ankoro, po katerem so se morali vsi Grki izseliti iz nove Turčije, vsi Turki pa iz Grčije. Tako so v začetku prejšnjega desetletja zamenjali južnomacedonske Turke grški maloazijski emigranti in ustvarili prve grške manjšine na tem ozemlju. Prostor, izpraznjen po Turkih, je pa seveda bil premajhen za naselitev številnih stotisočev ljudi, zato so razna grška društva ob toleriranju s strani grških oblasti pričele že tedaj preganjati avtohtone Slovane z njihovih domov. Zgodilo se je prečesto, da so grški priseljenci enostavno povezali domačine ter jih odgnali na našo, pretežno pa na bolgarsko mejo in jih pognali čez. Njihove hiše in posestva so si prisvojili navadno brez vsake odškodnine.

Tako so nastale v južni Macedoniji v Grčiji prve nacionalistične teroristične grške organizacije, naperjene seveda v prvi vrsti proti slovanskemu življu. Te organizacije so se posluževale prav istih ali pa še bolj brutalnih metod kakor fašisti v Italiji napram Slovencem in Hrvatom, zato je razumljivo, da so postajale pozicije Slovanov vsak dan slabše. Hiša za hišo, vas za vasjo, mesto za mestom je prehajalo iz slovanskih in grške roke. Kljub vsemu terorju in nasilju pa se slovanski življ v južni Macedoniji le ni dal popolnoma zatreti in tvori še danes veliko in pomembno narodno manjšino. V zadnjem času se je ta manjšina pričela celo znova dvigati in zahtevati manjšinske pravice, posebno v cerkvi in v šoli. In prav to je napotilo grške šoviniste v Solunu in sploh v južni Macedoniji, da so nedavno osnovali novo teroristično organizacijo, kateri so po nemškem vzorcu dali ime »Jeklene čelade grškega severa.«

Po časopisnih vesteh, ki so poročale o ustanovitvi te organizacije, se namerava glavna pažnja posvečati prav neposrednemu obmejnemu ozemlju na severu južne Macedonije, to je odseku Lerin-Voden. Prav to pa sta najmočnejši in najzavednejši središči južnomacedonskih Slovanov. Cilji »Jeklenih čelad grškega severa« so tedaj precej jasni. S terorjem in nebrzdanim nasiljem hočejo po fašističnem vzorcu uničiti še zadnjo slovansko narodno zavest in sploh iztrebiti slovanski jezik in življ iz prastarih slovanskih tal južne Macedonije. Toda Grčija po našem mnenju ni Italija in je mimo tega tudi vse preveč navezana na jugoslovensko prijateljstvo, da bi smela in mogla riskirati še take nove avanture.

Dr. Brüning poziva k bojkotiranju pruskega plebiscita

VELIK POLITIČEN GOVOR NEMŠKEGA DRŽAVNEGA KANCELARJA. — SPLOŠNO ZADOVOLJSTVO V FRANCIJI RADI BRÜNINGOVE ODKRITOSRČNOSTI.

BERLIN, 5. avgusta. Državni kancelar dr. Brüning je imel včeraj v nemški radio, kateremu so bile priključene vse ino zemske oddajne postaje, velik političen govor, v katerem se je bavil s položajem v Nemčiji in vladnimi ukrepi. Uvodoma je državni kancelar naglašal, da je nemški narod z naravnost vzorno treznostjo prenašal težkoče zadnjih dni. To je v veliki meri pripomoglo k temu, da je svet uvidel, da se stiske enega naroda ne smejo izkoriščati na korist drugih.

Dr. Brüning je opozarjal nato na veliko važnost prijateljskih odnošajev s Francijo tako na političnem kakor tudi gospodarskem polju. Od berlinskega sestanka s francoskimi državniki pričakuje mnogo več kakor od dosedanjih konferenc v Parizu in Londonu. Končno je pozivljal nemški narod, da naj sprejme odredbe vlade z zaupanjem na znanje.

Glede na plebiscit o pruskem deželnem zboru je izjavil dr. Brüning, da kot državni kancelar ne more govoriti o tem, vendar pa kot priprost državljan že vnaprej izjavi, da se ne bo udeležil volitev, ker je mnenja, da nikakor ne gre, da bi se v dneh splošne nemške stiske strankarske strasti še razvnemale.

BERLIN, 5. avgusta. Skoro vsi listi se bavijo z Brüningovim govorom. Dočim je levičarsko časopisje ž njim zadovoljno ter naglaša, da je državni kancelar pokazal nemškemu narodu pravo pot k sanaciji, pa je nacijonalistično časopisje otvorilo divji boj proti kancelarju. Očitajo mu celo veleizdajo. Hugenbergovi listi pišejo, da sedi Brüning skupno s socijalisti pod eno streho in mu zamerjajo posebno njegovo nedvomno stališče napram plebiscitu na Pruskem.

PARIZ, 5. avgusta. Pariško časopisje ugotavlja skoro soglasno, da je dr. Brüning s svojim najnovejšim govorom vnovič upravičil svoj dobri in odkritosrčni vtis, ki ga je napravil v Parizu. Vsi, ki upajo na nadaljevanje nemško-francoskih razgovorov in so prepričani, da bodo pogajanja tudi ugodno zaključena, vendarle niso razočarani.

»Petit Journalu« ugaja zlasti oni del Brüningovega govora, v katerem polaga velike nade na obisk francoskih ministrov v Berlinu.

»Quotidien« piše, da je dr. Brüning nemškemu narodu povedal to, kar je bilo povedati. V nedeljo pa se bo pokazalo, ali je nemški narod na strani dr. Brüninga ali ne.

»Journal« odobrava Brüningovo stališče napram plebiscitu v Prusiji, ker je čisto odkrito povedal, da bi imel nemški narod od zmage desnice še večjo škodo kakor jo že ima.

»Oeuvre« čestita državnemu kancelarju, da je imel dovolj poguma, da je natočil nemškemu narodu čisto kupico vina.

Pred novimi važnimi dogodki v Jugoslaviji

PRIPRAVLJA SE IZPREMEMBA DOSEDANJEGA SISTEMA UPRAVE. — VAŽNA IZJAVA NJ. VEL. KRALJA ALEKSANDRA.

Agencija »Havas« objavlja razgovor, ki ga je imel njen dopisnik Gaston Casteranu v Han-Pijesku z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom. V razgovoru je dejal kralj Aleksander na besede Casteranuja, da je čul o nekih bližnjih izpremembah v Jugoslaviji, sledeče:

»O izpremembah? Ni izpremembe. To najmanj. Ali mar še ni jasno, da je definitivno dognana in ustvarjena jugoslovenska narodna in državna politika?« Z ozirom na pojasnilo francoskega novinarja, da se govori pri tem o izpremembah v sistemu uprave, je dejal kralj Aleksander še sledeče:

»O tem sem dovolj jasno govoril. Ta sistem je začasen in kakor hitro pride čas izpremembe v tem pravcu, bo ta samo taka, da se bo čim bolj ojačila sedanja smer narodne in državne politike, vendar se na povratek v ono staro in škodljivo prejšnje stanje ne more niti misliti, niti se jugoslovensko javne življenje ne sme v bodoče gibati v plemenskih, verskih ali regijonalnih smereh. Moja vlada dela in bo delala samo v tej smeri.«

Petrolejski parnik v ognju

NEWYORK, 5. avgusta. V pristanišču je nastal ogenj na nekem petrolejskem parniku. Goreča ladja se je nahajala sredi med drugimi petrolejskimi parniki. Grozila je velika katastrofa, ki pa jo je k sreči preprečila hladnokrvnost kapitana in prvega častnika goreče ladje. Oba oficirja sta s spretnim manevriranjem spravila gorečo ladjo iz okolice ostalih petrolejskih parnikov, kar se jima je posrečilo po težkem, enournem delu. Vsa polna opeklin sta potem, ko goreči parnik ni mogel več ogrožati ostalih parnikov, skočila v morje. Prepeljali so ju v bolnico in je stanje obeh junakov mornarjev zelo nevarno.

Avstrijsko-jugoslovanska železniška konferenca

GRADEC, 5. avgusta. Po sporočilu generalne direkcije avstrijskih zveznih železnic se bo vršila jutri v Gradcu konferenca zastopnikov jugoslovanske in avstrijske železniške uprave, na kateri bodo razpravljali o položaju, ki je nastal vsled novega vagonskega odloka jugoslovanskega prometnega ministrstva.

Velikanska povodenj na Kitajskem

LONDON, 5. avgusta. Vsled velikanskih poplav je v Hankovu utonilo več sto Kitajcev. Nasip bližnjega jezera se je namreč podrl in je voda popolnoma poplavila mesto. Pojavlja se že pomanjkanje živil, ker so valovi prekinili vsako zvezo z mestom.

Tiger na parniku

Potniki in posadka nemškega potniškega parnika »Lahn« so doživeli v nedeljo med vožnjo po Sredozemskem morju silno neprijeten doživljaj. Na parniku je bil tudi tiger, ki je med vožnjo ušel iz kletke. Vkrcali so ga v Singaporu in kletka najbrže ni bila dobro zaprta. Sredi tihe noči se je nenadoma zaslišalo divje vpitje in stokanje mornarja, ki je imel nočno službo. Tiger ga je namreč strahovito razmesaril, tako da je takoj podlegel poškodbam. Oboroženi oficirji in mornarji so pričeli takoj lov na nevarno žival. Tiger je pri tej priliki med strahovitim rjovenjem skočil na enega oficirjev in mu raztrgal eno roko. Končno se je tigra le posrečilo ujeti in spraviti zopet v kletko.

Domače vesti

Četrta redna seja mariborskega občinskega sveta

bo v četrtek, dne 13. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je med drugim predlog Okrožnega urada za zavarovanje delavcev za ukinitev občinskih taks po 5 Din, ki se pobirajo pri izdajanju potrdil o premoženjskem stanju v svrhe delavskega zavarovanja; vprašanje novega mostu v meljskem predmestju; postavitev spomenika padlim prostovoljcem, odstranitev podstavka bivšega Tegetthoffovega spomenika in ruševin spomenika padlim vojakom na Kalvariji; prošnja SK Železničarja za napravo sportnega prostora ob Tržaški cesti; prošnja Nar. gledališča za podporo oziroma jamstvo za 100.000 Din posojila; tlakovanje Tattenbachove ulice med Glavnim trgom in Kopališko ulico ter Kopališke ulice med Marijino in Aleksandrovo cesto itd. —

Današnji sredotedenski trg

je plaval v nič manjšem izobilju, kakor sobotni trgi. Že pred 6. uro zjutraj so prišle prve prodajalke, proti 7. uri pa so prišli težko natovorjeni kmečki vozovi s poljskimi sadeži in raznovrstnim sadjem. Na obeh tržiščih je bilo 22 vozov krompirja, zelja, čebule, jabolk in hrušk. Prodajalci iz Varaždina, ki so z velikimi tovornimi avtomobili prispeli na trg, so se morali kljub domá fiksiranim cenam udati trdovratni tendenci mariborskega trga. Prav vesele pa so bile branjevke, ki so odvzemale na vsezgodaj po cele tovore sadja za predprodajo. Izbira je bila neverjetno bogata, tekma v cenah pa mestoma zelo dramatična. —

Ali je gostilničar kriv krize kmečkega stanu?

V odgovor na članek glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani nas prosi Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru za objavo sledečega članka:

Pred kratkim je časopisje priobčilo spomenico glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani v kateri se med drugim zatrjuje, da so gostilničarji krivi kmetske krize, ker ponujajo vino in jedila po dražjih cenah, kakor bi bilo dopustno. Nadalje se je zahtevalo točenje nezatrošarinjenega vina na poljubnih mestih, kar bi pomenilo uničenje gostilničarskega stanu. Nevarno se nam zdi v današnjem napetem času reševati krizo enega stanu na škodo drugega, ki je še v mnogo večji bedi, kakor pa kmetski stan. Zahtevana izločitev nekaterih panog našega obrtništva iz narodnega gospodarstva na ljubo enemu stanu bi pomenila ustvaritev pretiranega priznanja agrarizma. Če se smatra poljedelski stan za temelj naše države, smo konečno drugi sloji tudi prepotrebne sestavine državne zgradbe.

Spomenica navaja različne in sicer jako nizke nakupne cene; na to izjavljamo, da se še danes kupujejo sortirana, kvalitetna vina po 12 Din liter. Če se torej to vino prodaja po 18 do 20 Din, kakor tudi ona zaloga starih vin, katerega so naši člani nakupovali po 12 do 17 Din liter, potem ta prodajna cena ni previsoka, ker se mora računati k temu trošarina in pa izvanredno visoke dajatve, ki obremenjujejo gostilničarsko obrt. Gostilniška obrt je v posameznih slučajih obremenjena celo s 54 različnimi davščinami, taksami in dokladami. Kot dokaz, da niso naše številke izmišljene naj navajamo samo izjavo predsednika banovinskega vinarskega društva, torej ravno zastopnika nasprotne strani, ki je izjavil, da se more 1 liter vina po gostilnah v Ljubljani prodajati najmanj za 10 Din, čeprav bi se to vino podarilo gostilničarju. Tedaj nismo krivi teh razlik mi, temveč velike javne dajatve. — Spomenica je izpustila dejstvo, da se n. pr. v 16 gostilnah mesta Maribora prodaja vino po 8 Din liter. V enem slučaju pa se je prodajalo celo po 6 Din liter. Koliko zaslužka je pri tem vinu naj si občinstvo samo izračuna. Da je nastala vinogradniška kriza je v prvi vrsti kriva izguba zunanjega tržišča, katerega pa ni izgubil gostilničar, temveč vinogradnik sam in pa njegov posrednik z vinom. — Pretirane nakupne cene od 12—17 Din, ki nikakor niso bile v razmerju s produkcijskimi stroški, če se računajo ti stroški po izjavi vinogradniških strokovnjakov od 4 do 4.50 Din na liter, so odprle prosto pot dalmatinskemu vinu, ki se vedno več toči po naših lokalih. Nadaljni vzrok te krize je neštevilna šmarnica, ki dela še danes veliko konkurenco dobremu vinu in bi bila po izjavi strokovnjakov vinogradniške stroke vinska kriza takoj odpravljena, če bi izginila vsa šmarnica iz naših vinogradov. Šmarnice torej ni nasadil gostilničar, temveč je treba krivca iskati drugod. Če pa omenimo še brezštevilne vinotoče, predvsem one, katerih lastniki ne obdelujejo sami svoj vinograd, temveč črpajo svoj glavni zaslužek iz drugega poklica, tedaj je mislimo dovolj pokazano, katere osebe naj bi spomenica predvsem omenila. Pozabila je iz nerazumljivih vzrokov različne inozemce, graščake, trgovce, obrtnike in sploh ono gospodo iz naših mest, ki ima svoje vinograde bodisi iz tradicije, ali pa iz samega luksusa. Kmet - vinogradnik pa ima še danes polne kleti. Menimo, da je bila dolžnost glavnega odbora Kmetijske družbe malo bolj natančno razmisliti vzroke današnje vinogradniške krize ne pa enostavno zahtevati stvari, ki so neizvedljive.

Zvezna uprava je ponovno razmotrivala cene v naših obratih in se je prepričala, da so cene po gostilnah od 1926 do 1930 padle za okrog 40%, dočim so se cene živil po indeksu Narodne banke v istem razdobju zmanjšale za okroglo 20%. Zvezna uprava toliko časa ne občuti potrebe, da nasvetuje svojemu članstvu znižanje cen, dokler se ne omilijo vse različne dajatve, ki teže najbolj našo obrt. Cene, ki so sedaj v veljavi, odgovarjajo dejanskemu stanu in se bodo tudi v bodoče prilagodovale že vsled konkurenčnega boja cenam živil. Gostilničarji najodločneje odbijajo napade, iznešene v spomenici, in prosijo oblast, da se na take spomenice ne ozira. Klic po biriču je bil ne samo nepotreben, temveč tudi škodljiv za mirno sožitje vseh slojev naše banovine. Edino složnost in strpljivost v današnjem času lahko premaga vse težave našega gospodarstva.

Žrtve atentata pri Zemunu

Sedaj šele je znan podrobni potek nedeljskih dogodkov ob priliki eksplozije peklenskega stroja tik pred Zemunom v vagonu beograjskega brzovlaka, ki je bil temu priklopljen od monakovskega brzo vlaka, na Sušak. Peklenski stroj, ki so ga položile v vagon zločinske roke sovražnikov napredka in konsolidacije naše Jugoslavije, je zahteval težke žrtve, ki so jih izvlekli iz gorečega vagona vse ožgane in razmesarjene. Na mestu sta bila mrtva mali sinček beograjskega vseučiliškega profesorja dr. Brunettija in znani slovenski novinar ter zadružni organizator Janko Lesničar, ki ga je bomba tako razmesarila, da ga sploh ni bilo mogoče identificirati. Poleg tega je bila profesorjeva žena, gospa Brunettijeva tako hudo opečena, da je umrla v bolnici, kjer leži v nezavesti tudi njen mož. Za las je ušel smrti tudi dr. Žižek, ki se je vozil skupno z Lesničarjem. Odnesel je hude opekline in težke druge poškodbe, kakor tudi Brunettijeva petletna hčerkica, ki bo najbrže še izdihnila.

Potek preiskave je pokazal, da je bila bomba vtihotapljena v vagon pred prihodom na naše ozemlje in sicer najbrže v Avstriji, kjer živi nekaj zločinskih tipov, ki ubijajo za Judeževe groše na tako strašen način našo nedolžno deco in nič hudega sluteče potnike. Peklenski stroj je bil najbrže všit v naslanjalo in opremljen z uro, ki je določala čas eksplozije. Zločinci so pri tem računali, da bo peklenski stroj eksplodiral šele pri prihodu v Beograd, kjer bi bile lahko posledice nedogledne. Le naključju je pripisovati, da je imel vlak zamudo in da ni bil učinek spričo tega še strašnejši.

Naše oblasti so ukrenile vse potrebno, da se v bodoče preprečijo taki zločini. Vozovi, ki bodo prihajali iz inozemstva, ne bodo več vozili po našem ozemlju. Obenem pa bodo ukrenile vse potrebno, da se ta zadeva razčisti tudi pred kompetentnimi mednarodnimi činitelji, ki so pri teh atentatih tudi posredno prizadeti, ker se lahko zgodi prav tako, da eksplodirajo peklenski stroji na ozemlju držav, kjer so bili nameščeni.

Doslej sta bili izvršeni od 30. junija že dve seriji atentatov na naše vlake, pri katerih je bilo zažganih in razdejanih 11 vagonov. Človeških žrtev ni bilo, razven pri zemunski eksploziji. Od vagonov sta bila dva naša, 2 avstrijska, 6 nemških in 1 francoski. Skupna škoda znaša 10 milijonov dinarjev. Vsi vagoni prve serije atentatov so prišli preko Dunaja, vagoni druge serije pa preko Jesenic. Peklenski stroji so bili zelo vešče postavljeni, večinoma v I. in II. razredu v naslonjačih. Razstreljivo je menilit, ki ima to lastnost, da ne samo eksplodira temveč tudi zapali predmet, kjer je eksplodiral.

Svinjski sejem v Mariboru.

Na zadnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 144, prodanih pa je bilo 99 svinj. Cene so bile sledeče: 5—6 tednov stari prašiči 50—80 Din, 7—8 mesecev 90—130, 3—4 mesece 150—220, 5—7 mesecev 350—400, 8—10 mesecev 420—500, 1 leto 600—700, 1 kg žive teže 6—8 Din, 1 kg mrtve teže 9—10 Din.

Za brezposelne.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 5 hlapcev, 8 mizarjev, 6 kamnosekov (za Celje), 4 viničarji, 17 kmečkih dekel, 4 gospodinje, 2 strojni pletilki, 2 štepariki za gornje dele čevljev, 1 šivilja za obleko, 2 plačilni natakarici, 1 podnatakarica, 1 hotelska kuharica, 15 kuharic, 2 trgovski pomočnici, 2 pomožni delavki, 25 služkinj, 2 sobarici, 1 vzgojiteljica, 4 šiviljske vajenke, 3 pletilske vajenke, 1 vajenka (štepariica za gornje dele čevljev). —

Mariborski in dnevni drobiž

Janko Lesničar

Ni še preteklo dobrih 14 dni, ko se je prismejal s svojim zadovoljnim smehom v našo redakcijo dobri naš prijatelj in novinarski tovariš Janko Lesničar. Za roko je vodil svojega 10-letnega sinčka Janka ter v nekaj trenutkih zanesel med nas zadovoljno razpoloženje. Smejali smo se njegovim klenim dovtipom o Črnogorcih in poslušali njegovo pripovedovanje o delu, ki ga vrši med bratskimi srbijanskimi seljaki, ki so ga tako vzljubili. Krepko nam je stisnil roko in nas povabil, naj ga o priliki obiščemo, ko se bomo mudili v Srbiji, da se na svoje oči uverimo, kako napreduje srbski seljak.

In sedaj leži njegovo do nespoznanja razmesarjeno in poogljenelo truplo v zemunski mrtvašnici, kjer je obležal nem na potu v Čuprijo, da bi nadaljeval tako plodovito pričeto delo v Čupriji kot direktor Oblastne zadruge za poljedelski kredit. Usoda je hotela, da je pred svojo tragično smrtjo še enkrat videl zeleno Štajersko in prelepo Savinjsko dolino, katero je tako ljubil v težjih in lepih časih. Pokojni se je rodil 14. maja 1884 na Humu pri Ormožu, maturiral je v Mariboru ter se nato vpisal na dunajsko veterinarsko akademijo, kjer je že posvetil posebno pozornost gospodarskemu organiziranju in politiki. Po povratku v domovino je prevzel leta 1906 v Celju redakcijo »Domovine«, ki sta ji sledila nato »Narodni dnevnik« in »Narodni list«. — Med svetovno vojno je vodil Zadružno zvezo vse do leta 1927, ko se je zopet posvetil novinarstvu ter urejeval celjsko »Novo dobo« do decembra 1929, ko je odšel v Čuprijo.

Pokojnik ni bil samo dober organizator temveč tudi trezen, a vendar odločen in borbeni politik, ki ni tvegal žrtev, kadar je bilo v ospredju kako obče nacionalno vprašanje. Kot eden glavnih stebrov nekdanje Narodne stranke je stal v najtesnejših stikih z našim ljudstvom ter skrbel zlasti za prosvetno delo, ki je bilo dotlej zelo zanemarjeno. Med vojno je zbiral okoli sebe mladino, ki jo je pripravljal na prihod Jugoslavije. Po prevratu je bil pokojni več let odbornik celjskega občinskega sveta in predsednik Celjskega doma. V razmeroma kratkem delu v Srbiji je organiziral in ustanovil več sto novih zadrug.

Globoko obžalujemo smrt plemenitega tovariša, ki je padel, zadet od iste roke, ki je pred dvema letoma prebila srčne žile nepozabnemu Toniju Šleglu. Z njim smo izgubili iz svojih vrst enega naših najboljših gospodarskih strokovnjakov, ki so nam baš v današnjih časih tako potrebni. Naj mu bo ohranjen večen spomin kot vsem žrtvam za izgradnjo in konsolidacijo naše države! —

Na pogorišču v tovarni za dušik v Rušah

nadaljujejo številni delavci z odstranjevanjem ruševin ter pospravljanjem ostankov velike katastrofe. Na delu je tudi komisija prizadetih zavarovalnic, ki prisostvuje pospravljanju pogorišč in pregledovanju ostankov vpepeljenih zalog, da ugotovi, koliko blaga je bilo popolnoma uničenega, pokvarjenega ali samo delno poškodovanega. Tekom današnje noči so ugasnila zadnja tleča ognjišča med zloženimi bobni s karbidom in dušičnimi gnojili. Večino karbidnih zalog bodo sedaj prenesli v prostore za mešanje dušičnih gnojil, druge pa pokrili z zasilnimi strehami. —

Najdeni predmeti.

Meseca julija so bili oddani odnosno prijavljeni na policiji sledeči najdeni predmeti: žepna srebrna ura, sekira, zavitek platna, mladi pes mešane pasme, dvokolesna sesalka, srebrna ženska ura, mladi volčji pes, pišče, double ženska zapestna ura, dvokolo znamke »Steyer«, par naočnikov, 1000 dinarjev, črna denarnica, zlata zapestnica, mali čoln, 120 dinarjev, denarnica s 120 Din, dinamo svetilka, mala mreža za ribolov, volčji pes, zastavljalni list, beli otročji površnik, zlat prstan, 10 dinarjev, 1 mala električna svetilka z enim robcem, 1 mrtva telica, 1 usnjata denarnica z več ključi. —

Vabilo na pedagoški tečaj v Mariboru

Pedagoška Centrala priredi v dneh 24.—28. avgusta kratek informativni tečaj o najaktualnejših pedagoških vprašanjih. Težišče bo tvorila **individualna psihologija**, ki jo bodo obravnavali trije predavatelji (dva iz Zagreba, eden iz Maribora), in to deloma s teoretskega, deloma s praktičnega stališča, prav kakor se uporablja pri vzgoji in pouku. Individualna psihologija je čisto drugačna od one puste psihologije, ki se je spominjamo iz šolskih klopi; to je psihologija, ki res pomaga človeka razumevati in vplivati nanj. Učitelju daje popolnoma novo usmerjenost za njegovo delo. — V drugi vrsti prihaja na tečaju v poštev **strnjeni pouk**, ki ga bo obravnaval strokovnjak z Dunaja teoretsko in praktično (z učenci). Ta način pouka je sicer pri nas že znan, a se še nikjer ne izvaja. Pride pa življenju mnogo bliže od običajnega in zato otroka tudi mnogo bolj prime. V spodnjih 4 razredih osnovnih šol v Avstriji je že splošno uveden, deloma tudi v drugih naprednih državah, in bo v bližnji bodočnosti nedvomno uveden tudi pri nas. — Isti predavatelj bo v posebnem predavanju obravnaval problematiko **poizkusnih šol**, ki tudi že pri nas trka na duri. — Našemu povabilu se je odzval tudi univ. prof. dr. Vaclav Příhoda iz Prage. Govoril bo o organizaciji čehoslovaškega šolstva, ki je v glavnem njegovo delo. Na tem področju so Čehi pred nami in am pri izgradnji našega šolstva lahko služijo v zgled. Z novim zakonom smo sicer napravili dober korak naprej, a od dovršenosti smo še daleč. Dr. Příhodovo predavanje bo nudilo smernice, kako pripravljamo pot nadaljni izpopolnitvi.

Predavanja se bodo vršila predpoldne po eno do dve uri in jim bo sledila diskusija. Vabljeno je učiteljstvo vseh vrst. Na željo bo preskrbela Pedagoška Centrala poceni stanovanja in prehrano in je treba to željo samo prijaviti. Radi preskrbitve primernega lokala pa prosimo prijav tudi od onih, ki se ne nameravajo poslužiti omenjenih ugodnosti. Naslov: Pedagoška Centrala v Mariboru, Zrinjskega trg št. 1. Podrobnosti o tečaju še objavimo.

Sreda Petek
Kabaretni večer
Sobota Sobota
Obalna veselica
Velika kavarna

Velik vlom na Aleksandrovi cesti.

Tekom današnje noči je vlomil neznan vlomilec v trgovske prostore veleraspečevalnice A. Zorko, na Aleksandrovi cesti št. 12. Trgovski prostori se nahajajo v malem paviljonu na vrtu poleg hiše, v kateri je »Ljudska samopomoč«, kjer je bil pred dobrim mesecem tudi izvršen vlom v blagajno. Vlomilec je najprej odtrgal ključavnico v skladišče poleg dveh pisarnih prostorov in potem izkopal v steno razmeroma malo luknjo z velikim železnim drogom in kladivom, ki ga je pustil kar na mestu. Ko je bila luknja dovolj velika, je zlezel skozi nio v pisarniške prostore, kjer je premetal vse omare in predale pisalnih miz. Nabral si je prav lep plen, vreden 18.448 dinarjev, s katerim je nemoteno pobegnil skozi okno na Aleksandrovo cesto. Odnesel je med drugim 1 šatulio za cigarete, 4 razne ure, večje število nalivnih peres, 12 poljskih zlotov, več ducatov cigaretnih ustnikov in pip, celo vrsto raznih kozmetičnih predmetov, 30 novih gramofonskih plošč itd. Da se bo pri plenu lahko zabaval, dokler ga ne prime policija, je vzel s seboj še 144 komadov orglic. G. Zorko je bil zavarovan. —

Rente naših westfalskih rudarjev.

Kraljevska banska uprava objavlja: Westfalskim rudarjem, ki se nahajajo v domovini, se radi neposlovanja bank v Nemčiji za mesec julij niso mogle doposlati njim pripadajoče rente. Prizadeti naj bodo tem potom obveščeni, da rente niso ustavljene ali propadle. Naš konzulat v Düsseldorfu bo skrbel, da bodo prej ko mogoče doposlane upravičencem. —

Škotova sreča

REDEK DOGODEK V IGRALNICI V MONTE CARLU. — ŠKOT »RAZBIL« BANKO IN DOBIL 600.000 FRANKOV.

Prav nič redki niso ljudje, ki pridejo v Monte Carlo v tamkajšnjo znamenito igralnico z velikimi nadami, a izgube v nekaj urah vse svoje premoženje. Po morebitni prvi sreči se loti skoro vsakega potem silna strast in je le malokdo toliko pameten, da še pravočasno odide iz igralnice. Tem večja pa je vedno zato senzacija, kadar se kakemu igralcu posreči, da »razbije« banko. Seveda se to zgodi silno redko.

Tako senzacijo je imel Monte Carlo te dni. Neki Škot je dobil najvišjo vsoto, ki jo je dobil kedaj kak igralec v 6 igrah v Monte Carlu, namreč 600.000 frankov.

Očividec opisuje to srečno igro, ki je izzvala v Monte Carlu veliko pozornost, sledeče:

»Bilo je že precej pozno zvečer, ko je vstopil v igralnico zelo eleganten, visok mladenič s krasno ženo. Položil je pred se velik šop bankovcev in stavil na raznih poljih 50.000 frankov. Kroglja se je vrtela in mladenič, Škot iz bogate hiše, ki je prišel šele pred nekaj dnevi v igralnico, je dobil. Stavil je še enkrat enak znesek in zopet dobil. V trenutku so postali vsi nani pozorni. Vse je napeto pričakovalo, ali se bo mladeniču, ki je igral z nenavadno hladnokrvnostjo in ni trenil niti z očesom, posrečilo v tretjič, da zadene največji dobitek ali pa se bo morda sreča obrnila in mu pokazala hrbet. In zopet je dobil. Nikdo si ni upal več staviti, vse se je gnetlo okrog srečnega igralca, ki je že v četrtič stavil 50.000 frankov. Tudi crupierji, ki so sicer navajeni na vse, so z napetostjo zasledovali razvoj igre.

In Škot je imel zopet srečo. Navzoči ljudje so silili v njega in mu prigovarjali, naj ne izziva sreče ter se zadovolji z dosedanjim dobičkom. Toda Škot se ni zmenil za nobene besede in je hladnokrvno vnovič stavil maksimum. Viharno ploskanje je zadonelo, banka je bila »razbita« in srečni Škot je, smehljaje se, vtaknil v žep denar, ki je ležal pred njim na mizi. Nato je vstal in skupno s svojo ženo, ne da bi se vsaj malo brigal za ostalo družbo, zapustil dvorano igralnice. V nekaj minutah je priigral 600.000 frankov.

Naslednjega dne so vnovič nestrpno pričakovali, ali se bo mladenič, ki je na tako radikalen način razbil banko, vrnil ali ne. Toda Škota ni bilo. Bil je dovolj pameten. Ni hotel več izzivati sreče, ki mu je bila tako naklonjena in je že s prvim vlakom s svojim premoženjem odpotoval v svojo domovino.

Amanulah in pariška novinarka

BIVŠI AFGANSKI KRALJ V SVOJIH NAČRTIH IN SVOJEM POPOLNEM NEUSPEHU.

Pred kratkim je posetila neka sotrudnica pariškega »Petit Parisiena« bivšega afganskega kralja Amanulaha, da se informira o razlogih, zakaj se je pravzaprav odpovedal prestolu. Vprašala ga je tudi za vse reforme, katere je uvedel za časa svojega vladanja v Afganistanu, radi katerih je prišlo potem do revolucije, ki ga je pahnila s prestola. Našla je kralja v njegovi sobi. Bil je jako zamišljen in se mu je videlo, da silno nerad govori o stvari, kateri je posvetil vse svoje moči, a narod še ni bil zrel za to.

Globoko zamišljen, je kralj izjavil med drugim: Vse, kar sem storil, je bilo dobro za narod, kateremu sem želel napredek. Hotel sem dvigniti narod, ga spraviti iz njegove primitivnosti, v kateri je živel in še živi ter dvignil narodno gospodarstvo po vzorcu modernih zapadnih evropskih držav. Že prvi moji poizkusi so naleteli na odpor. Ko pa sem nadaljeval z reorganizacijo na vseh poljih, je prišlo že do hujših komplikacij. Od naroda samega sicer ni bilo pričakovati drugega kakor reakcijo, vendar sem kljub temu upal, da bom prebrodil vse težkoče s pomočjo svojih sodelavcev, bi to me vedno bodrili. Priprosti naš narod se je takoj uprl raznim reformam, na kar pa spočetka nisem polagal nobene važnosti. Ker pa je nezadovoljstvo v narodu vedno bolj naraščalo, so me polagoma pričeli zapuščati tudi moji sotrudniki ter sem ostal končno v svojem delu popolnoma osamljen. A to še ni zadostovalo, da so me zapustili moji bivši sotrudniki, pričeli so celo še tajno borbo proti meni in dvigati nerazpoloženje naroda. Ko je prišlo do očitnega spopada, nisem vedel, kako bi se branil. Kljub temu sem sprejel borbo, ki bi tudi uspela, da me niso končno zapustili tudi zadnji moji pristaši. Tako je propadel ves moj trud za reforme, ki bi prinesle narodu na vseh področjih gospodarskega in kulturnega življenja velike koristi. Trdno sem upal v izdatno pomoč svojih prijateljev in sem zato tudi precej naglo silil z reformami. Toda ta način ni ugajal mojim sotrudnikom, ker so vedeli, da prinaša vsak napredek tudi svobodo. Afganistan je primitivna dežela, v kateri gospodarijo po mili volji poglavarji raznih plemen, ki si na račun nevednega ljudstva kopičijo ogromna bogastva. In ravno to je bilo, kar sem hotel iztrebiti. Z mojimi reformami so bili seveda močno udarjeni ravno vsi oni, ki bi mi morali pomagati in me podpirati v mojih stremljenjih. Končno sem posegel po skrajnem sredstvu in napovedal vojno svojim nasprotnikom, ki pa je končala, kakor znano, z mojim popolnim neuspehom.

Prepričan sem, da bo končno le zmagala moja ideja in to mi bo najlepše nadomestilo za moj neuspeh. Afganistan je namreč poln prirodnih bogastev, ima ogromne premogovnike in druge rudnike, ki jih že v veliki meri izkoriščajo. Prišli bodo tuji elementi in ti bodo s seboj prinesli mnogo tega, česar se bo naš narod oprijel in tako stalno napredoval. Afganistanu vrh tega že lega sama jamči lepo bodočnost. Njegovo podnebje je blago in more uspevati dobro in napredno gospodarstvo, ki bo prineslo narodu veliko blagostanje.

Za vse to pa je seveda treba časa in zopet časa in to je ravno, kar me najbolj boli, je zaključil kralj in se poslovil od novinarke. Videlo se mu je ves čas, da mu je dejanski usoda njegovega naroda zelo pri srcu, posebno, ker je bil svojemu narodu dober vladar.

Humor inozemstva

— Kakšni valovi so danes. Že deset minut se mučim in čoln se še vedno ne gane z mesta.

— Oh, je rekla lepa spremljevalka, pred četrt ure je padlo sidro čez krov in sem ti pozabila to povedati.

* *

— Zadnjič je, da vas prosim, da mi vrnete moj denar.

— No, kaj takega pa že rad slišim. Stvar mi je namreč že pričela postajati nadležna.

* *

— Neka filmska igralka v Čikagu je prišla k odvetniku in mu rekla: »Rada bi se ločila od moža.«

— Prosim lepo, je odvrnil odvetnik, proti običajni pristojbini 300 dolarjev vam to takoj poskrbim!

— Ne, hvala, to mi je predrago, je pripomnila filmska igralka, saj že za 50 dolarjev lahko koga najamem, da ustreli mojega moža!

91 letni ženin

V Otrantu je bila poroka 91letnega milijonarja Scarciglie iz Lecca, ki se je poročil po daljši ljubezni z neko 35 letno vojno vdovo. Poročne obrede je opravil sam otrantski škof, ki je imel daljši nagovor. 91letni ženin je duševno in telesno še zelo pri močeh ter je takoj po poroki odšel z ženico na ženitovanisko potovanje na otok Capri.

Učiteljski zadružno knjigovodski tečaj v Ljubljani

Dne 3. tm. je bil na drž. moškem učiteljišču v Ljubljani otvorjen II. učiteljski zadružno knjigovodski tečaj. Prijavilo se je nad 50 učiteljev, sprejetih pa je bilo radi tehničnih zaprek le 40. Tečaj je priredilo Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za Dravsko banovino.

Tečaj je otvoril predsednik Jugoslovenskega učiteljskega udruženja gosp. Dimnik Ivan, naglašujoč, da se je prvi tečaj enake vrste vršil pred dvema letoma. Z ozirom na sklep II. izobraževalnega tečaja učiteljstva, da naj organizacija priredi več strokovnih tečajev raznih vrst za učiteljstvo, je sekcija JUU podvzela vse korake, da se to tudi zgodi. Organizacija je na merodajnih mestih opozorila pred sestavo proračunov na željo učiteljstva. Narodno izobraževalni odsek bivšega poverjeništva UJU je tudi na več sejah razpravljal o notranji organizaciji takih tečajev. Udruženje je izdalo posebno številko »Prosvete«, ki je posvečena samo tem tečajem. Merodajni krogi so imeli polno uvidevnost ter so s potrebnimi krediti ugodili učiteljstvu in omogočili vrsto tečajev. Tako je bil razpisan risarski tečaj za obrtno-nadaljevalne šole, ki pa se je edini moral pustiti radi premalega števila prijavljencev (18). Nad vse pričakovanje so pa uspeli vsi drugi tečaji. V merkantilni tečaj za obrtno- in trgovsko-nadaljevalne šole je bilo toliko prijavljencev, da se je tečaj moral deliti na dva dela, dasi je bilo sprejetih v vsak tečaj po 40 prijavljencev. V tečaj za rokotvorni pouk in radio se je istotako prijavilo preveliko število, da so morali biti mnogi odklonjeni. Tudi uvodni tečaj za kmetijsko in gospodinjsko nadaljevalno šolstvo se je moral razdeliti v dva oddelka. Nad vse pričakovanje je uspel higijensko gospodinjski tečaj v Mladiki, ki ga je priredil PRK, v katerega je bilo prijavljenih 60 učiteljic, a sprejetih le 28. Enako dobro je uspel gospodinjski tečaj za učiteljice v Krekovi gospodinjski šoli. Pedagoška centrala v Mariboru pa priredi koncem avgusta tečaj o modernem šolstvu, za katerega vlada veliko zanimanje med učiteljstvom.

Vse to kaže, kako živo bdi v učiteljstvu ideja nadaljnega strokovnega usposabljanja za izvenšolsko delo učiteljstva. Predsednik je naglasil v svojem nagovoru, da nikakor ne podcenjuje učiteljskega dela za obrtno, trgovsko in kmetijsko nadaljevalno šolstvo, ne more pa dovolj podčrtati pomena učiteljskega zadružniškega dela za narod.

Pred dvema letoma je organizacija usposobila 21 učiteljev zadrugarjev, letos je predviden nov kader 40, tako da bo poleg starih učiteljev zadrugarjev imel narod 60 novih učiteljev zadrugarjev na razpolago. Z željo, da bo započeto delo v korist naroda in da bo učiteljstvo močen steber zadružništva v narodu, je predsednik zaključil svoj nagovor in predal vodstvu tečaja sreskemu nadzorniku za Ljubljano, g. Radu Grumu.

Udeležniki tečaja so iz vseh krajev Dravske banovine in zato lahko pričakujemo, da bo ideja učiteljskega zadružniškega dela pronikla tudi s tem tečajem širom naše domovine.

Skok iz gorečega letala

Včeraj je padlo na tvornico za izdelovanje špirita v Hrudinu na Češkem neko goreče letalo za bombardiranje. Letalo se je vnelo v višini 2.000 metrov. Pilot, kaplar Steiner, je skočil iz letala s padalom. Tudi opazovalec Miejker se je hotel istotako rešiti s padalom, vendar se je padalo zapletlo v krmilo aparata, tako da je ostal opazovalec z gorečim letalom štiri minute v zraku. V višini 200 metrov nad tvornico za špirit je del padala zgorel, nakar je poročnik Mlejnek padel na tla in obležal takoj mrtev. Goreče letalo je udarilo ob steno nekega tvorničnega skladišča, pri čemer je eksplodiralo, telo aparata pa na bližnjo drvarnico, kjer je nastal takoj požar, ki pa so ga gasilci še pravočasno pogasili. Kaplar Steiner je s svojim padalom srečno pristal približno 5 km od Hrudina in ni dobil niti najmanjših poškodb.

Sokolstvo

Ustanovitev Sokolske čete pri Sv. Juriju v Slov. gor.

V nedeljo, dne 2. avgusta, je bila ob lepi udeležbi kmetskih fantov in vaščanov ustanovljena pri Sv. Juriju v Slov. gor. Sokolska četa. Po pozdravnem govoru učitelja br. Vižintina je zastopnik matičnega društva br. Polič iz Sv. Lenarta v jedernatem govoru podal zgodovino, pomen, nalogo in cilj Sokolstva s posebnim ozirom na sokolske čete. Navzoči so vzeli njegova izvajanja z velikim odobravanjem na znanje. Nato se je vršil vpis novih članov, ki jih ima nova Sokolska četa že lepo število. Predlagal se je odbor, na kar je bil ustanovni občni zbor zaključen s trikratnim »Zdravo« kraljevski hiši. Mladi četi, za katero ustanovitev ima vso zaslugo tamkajšnje učiteljstvo, želimo mnogo uspeha.

Sport

Iz LNP.

Igralec Frangež Ernest (SK Železničar) je bil kaznovan na zadnji seji kazenskega odbora LNP radi incidenta v Celju na zabrano igre do 12. septembra, igralec Rachle Ivan (SK Rapid) pa do 29. decembra.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo.

V nedeljo dne 9. tm. se odigra predzadnje kolo in sicer se srečajo v Ljubljani: Primorje:Gradjanski v Zagrebu: Hašk:Ilirija v Beogradu: Jugoslavija:Slavija (Sarajevo), v Sarajevu: BSK:Sašk, v Splitu: Hajduk:Concordia, v Subotici: Bačka:Vojvodina, v Šabcu: Mačva:Sand v Vel. Bečkereku: Obilič: Gradjanski (Osijek) in v Osijeku: Slavija:PSK.

Kolesarski klub Perun

priredi v nedeljo dne 9. t. m. popoldne v gostilni »Lovski dom« sportno veselico. Na programu bo tudi kegljanje na dobitke. Igrala bo prvovrstna godba. Vstop prost.

Nov svetovni lahkoatletski rekord.

Na lahkoatletskem mitingu v Magdeburgu je postavila gdč. Dollinger v teku na 800 m v času 2:16.8 nov svetovni rekord.

Razpis juniorskih nogometnih tekem na prehodni pokal SK Ilirije.

Da pripomore k napredku in organizaciji nogometnega naraščaja, razpisuje SK Ilirija nanovo juniorske tekme. Letošnje tekme se bodo pričele v Ljubljani 8. avgusta, v Mariboru pa 16. t. m.

Pravico do sodelovanja imajo juniorska moštva klubov LNP z verificiranimi in neverificiranimi juniorji, nadalje tudi moštva, ki niso včlanjena v LNP ter šolski zavodi. Starostna meja za igralce je 18 let (letos rojstni letnik 1913 in več). Žrebanje protivnikov opravi odbor za izvedbo juniorskih tekem, v Mariboru Medklubski odbor LNP. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JNS. Vsaka tekma traja dvakrat 35 minut. V primeru poškodb je dovoljeno postaviti rezervo do začetka drugega polčasa. Potne ali druge stroške nosi vsak klub sam.

Mednarodne motociklistične dirke

priredi Hrv. motoklub v nedeljo dne 9. avgusta v Zagrebu. Od mariborskih dirkačev bo startal tudi Kühar Ferdo.

Hazena praške Slavije:Atena 6:5 (2:2).

Hazenska družina praške Slavije je na turneji po Jugoslaviji odigrala včeraj v Ljubljani svojo prvo tekmo proti ljubljanski Ateni ter zmagala v razmerju 6:5.

Tragična smrt sina generala Berenguerja

Iz Pariza poročajo: Najmlajši sin bivšega španskega diktatorja, generala Berenguerja, je v ponedeljek v Bidariju, predmestju Biaritza, umrl jako tragične smrti. Rešil je dve deklice, ki so ju visoki morski valovi odnesli na odprto morje in sta se že pričeli potapljati. Še predno pa je sam priplaval do obrežja, mu je nenadoma postalo slabo ter je utonil, ne da bi mu kdo mogel priskočiti na pomoč.

M. Zevaccoi

V senci jezuita

Zgodovinski roman. 174

»Henrik, saj poznam vašo dobro vdanost do Njegovega Veličanstva. Toda krivično se mi zdi, da bi bila vaša vnetost obsojena v brezdelje; vi, ki sanjate samo o sijajnih činih in turnirjih, živite v temi kakor najzadnji plemič v tem kraljestvu.«

Henrik je stisnil pesti: rahla rdečica mu je zalila vdo lice.

Diana pa je povzela:

»Tudi jaz želim iz dna srca, da se te sanje ne uresničijo. Tudi jaz bi bila pripravljena žrtvovati svoje življenje v zameno za krajevo... Toda, če bi se vendarle zgodila nesreča... potem, Henrik, postanete kralj!«

»Kralj! To je, prvi med vsemi vitezi Francije...«

Nemara se je hotel prestolonaslednik izraziti še natančneje; toda prekinil se je ob pravem času.

Sicer pa je bila Diana pogodila v dnu njegove misli.

Zdaj je vedela, kako je z njim.

Vedela je zlasti, da bo misel, kako kmalu bo lahko kralj, ako bi se pripetila Francu I. nesreča, pognala kal v njegovih šibkih možganih in rodila strupene sadove, ki jih je zasejala njena ženska prebrisanost.

Vstala je ter se neopažno pridružila skupini, ki je obdajala Katarino De Medicis.

»Kaj pa sta skovala z mojim soprogom?« jo je vprašala mlada prestolonaslednica s svojim najprelestnejšim smehljajem.

»Njegova kraljeva visokost mi je zaupala, da bi bil že zdavnaj umrl od dolgega časa, ako mu ne bi bila dodelna sreča, imeti vas ob svoji strani,« je odgovorila Diana

XXXIV.

Prazna soba.

Vojvodinja sama je hotela uvesti Margentino in Žileto v njuno novo stanovanje.

Tvorilo ga je četvero sob izmed petih, ki so se nahajale v pritličju.

Vrata stopnic, ki so vodile v gornja nadstropja, so bili zasidali.

V spremstvu vojvodinje si je ogledala Margentina vse pritličje do najmanjše podrobnosti.

Prepričala se je, da so oknice trde in da ni mogoče vlomiti hišnih vrat.

Vojvodinja je bila poskrbela v svoji brezmejni prekanjenosti, da so bile tiste štiri sobe opremljene s preprostostjo, ki je spominjala že na ubornost.

Ta preprostost je silno ugajala Žileti, ki je opazila z radostjo, da je ne bo več obdajalo ono žaljivo razkošje, ki jo je tolikanj plašilo v gradu.

Njen kolovrat je bil tu.

Dve sobi — ena za Margentino, druga za Žileto, sta se tiščali druga druge.

Tretja je imela služiti za govorilnico ali za salon. Četrta je bila obednica z ognjiščem, kjer bi mogli kuhati.

Margentina si je ogledala tudi oni sobi v pritličju, ki nista bili opremljeni.

V zadnji so bila vrata.

»To so vrata v klet,« je pojasnila vojvodinja, »toda že dolgo je, odkar ni hodil nihče več.«

In dodala je:

»Dobili boste tudi postrežnico, ki vama bo kuhala.«

»Ni nama treba postrežnice,« je dejala Margentina.

»Kdo vama bo pa stregel in pospravljal vajino stanovanje?«

»Jaz,« je rekla Margentina. »Sama lahko storim, kar je treba za mojo hčer in zame, in nočem tudi, da bi hodil v pavilion še kdo razen naju dveh.«

»Gotovo, gotovo!« je pritrdila vojvodinja; uro kasneje je pa šla h kralju in mu dejala:

»Zdaj sta že v paviljonu; uredila sem tako, da ne bosta imela pri sebi niti postrežnice. Oknice na levem oknu zijajo, ...tam pridete z lahkoto v pavilion — v sobo, ki ima dvoje vrat, Ena, na levi strani okna, vodijo v klet; druga pa, ki leže oknu nasproti, vodijo v sobo, kjer spi njena mati.«

— — — — — — — — — — — — — —

Tisti prvi večer je bilo pravcato slavje radosti za Žileto in Margentino. Ni jima bilo treba razbrzdavati svoje domišlije Bog ve kako. Čutili sta se svobodni, kakor da so ju preselili kam na deželo, v hišo, osamljeno v globokem gozdu.

Dogovorjeno je bilo, da jima prineso vsak dan potrebna živila.

Žileta je pomagala materi kuhati.

Bilo ji je, kakor da so s vrnili srečni časi, ko je še živela v svoji predragi hišici pri Trahoarskem križu.

Večerjali sta, sedeč tesno druga poleg druge, kramljaje o tisočerih rečeh in oživljaje v svojih ubogih srcih nado srečnejše bodočnosti.

Kljub rani, ki jo je še hudo bolela, je hotela Margentina sama opravljati vse in se je jezila, ko je videla hčerko sukati ponvice in napravljati mizo... Toda vidla jo je tako srečno, da se je vsak hip prekinila v delu in priskočila, da jo poljubi.

Bil je večer poln sreče.

Margentina je bila zaprla vrata in okna.

Čutila se je popolnoma varno.

Žileti se je zgodilo to, kar se ji ni bilo zgodilo že cele mesece: smejala se je od dna duše in pela s tihim glasom pesmice, ki jih je prepevala v starih časih ob kolovratu.

Po večerji je bilo treba pospravljati, pomivati in pometati; zopet se je začel prepir, ki so ga neprestano prekinjevali poljubi.

Naposled sta sedli obedve k ognju, ki je gorel v ognjišču, da se pomenita še kaj, preden gresta spat.

Žileta si je primeknila kolovrat.

In Margentina je gledala njeno početje z vzhičenim občudovanjem.

»Kako lepe roke imaš,« je dejala... »Tako fini so tvoji prstki, tako nežni kakor prstki princese...«

Žileta se je nasmehnila.

»Če pomislim,« je povzela mati, »da sem mogla živeti toliko časa brez tebe! Zdi se mi, da bi umrla tisti hip ko bi naju zopet razdružili...«

»Draga mamica! Ne misliva več na take strašne reči... Misliva rajše nato, kako bi pobegnila iz tega kraja... saj vidiš, kakšni jetnici sva...«

»To je resnica, žalibog... Poslušaj, jaz pojdem še jutri, ako bom mogla hoditi...«

»Oh, mamica, ne še jutri! Vi potrebujete še več dni počitka...«

»Mislim, da pojde tudi že jutri. Močna nisem bogve kako, a vajena sem napora... Ogledala si bom okolico in...«

»Posnižaite mati,« je šepnila Žileta zdajci. »Ali niste slišali ničesar?... Tam v oni sobi... v oni sobi.«

Margentina je videla Žileto bledo kakor zid.

»Ničesar nisem slišala,« je dejala. »Pomiri se dete moje... Saj sem jaz pri tebi!«

»Da, mamica! A vendar... Oh poslušajte! Ne motim se! Nekdo hodi tam!«

Zdaj je bila slišala tudi Margentina!

»Počakaj tu,« je dejala in planila proti sobi, od koder se je slišal šum.

Naglo je odprla vrata in vstopila s svečo v roki.

Nagel pogled jo je prepričal, da je ta soba prazna.

Margentina je stopila v zadnjo sobo.

Tudi ona je bila prazna.

Poizkusila je odpreti vrata kleti, toda morala so biti zaklenjena in po prahu, ki je pokrival njihove špranje, se je dalo sklepati, da jih že dolgo ni odpiral nihče. A stopnjice, ki so vodile navzgor, so bile zamašene.

»Motili sva se,« je dejala Margentina, vrnivši se k Žileti. »Gotovo je bil veter, ki je stresel kako oknico...«

Noč jima je minila mirno, in ves naslednji dan se ni pripetilo nič, kar bi bilo moglo vzbuditi v obeh ženskah kako sumnjo.

Ko je napočla ura večerje, je Margentina skrbno zaklenila vrata in zapehnila oknice. Tam zunaj je bila črna noč.

Veselo sta sedli k mizi.

Margentina ni dvomila, da se ji posreči prav kmalu, spraviti hčer iz parka.

Sedela je s hrbtom obrnjena proti vratom prazne sobe...

Žileta, ki je sedela njej nasproti, pa je gledala naravnost proti vratom.

Ženski sta začeli kramljati, kakor prejšnji večer, o Manfredu, o Tribuletu in o možnosti svidenja z njima.

Zdajci pa se je Žileta zdrznila kakor sinoči.

»Zagotavljam vas mamica, nekdo hodi po tejsobi.«

»Bojazljivčica!« je odgovorila Margentina, prepričana, da ne more biti nikogar v paviljonu. »Pomiri se vendar, saj sem jaz pri tebi!«

Toda, še preden je odgovorila, je Žileta zakričala, in se vzravnala, mrtvaško bleda od strahu, in pokazala materi z drhtečo roko proti vratom prazne sobe.

Margentina se je ozrla in vstala, zagrabivši nož, ki je ležal na mizi.

Vrata so se bila odprla.

Prikazala se je ženska postava, ki se je ustavila v okvirju vrat.

Bila je ženska.

»Kdo ste!« je vprašala Margentina s trdnim glasom »Požurite se z odgovorom, drugače gorje vam!«

»Nisem vam sovražnica,« je odgovorila dama v črni obleki. »Kakor vi, sem tudi jaz nesrečnica, ki je prestala mnogo zaradi tistega, ki je spravil tudi vas v trpljenje. Ali hočete, da se pomenive. Prisežem vam, da se vam ne zgodi nič žalega!«

Obenem je stopila v sobo Margentina in Žileta sta stali kakor vkopani od začudenja.

Toda Margentina si je ohranila vso hladnokrvnost.

»Gospa,« je dejala. »Rada vam verjamem, da nama ne kanite zlega; toda razložite nm predvsem, kod ste prišli v pviljon.«

»Saj nisem prišla vanj,« je odgovorila dama v črni obleki.

In dodala je naglo.

»Ne pripisujte tem besedam nobenega čudnega pomena; one pomenijo samo, da sem bila v paviljonu, preden ste prišli vi.«

»Pa kje?«

Zahtevaite povsod „Večernik“

Izgubljeno — nagrada!
Včeraj popoldan 4. t. m. je bila na potu iz Slomškovega trga - Gosposke - Gregorčičeve - Jugoslovanskega trga-Razlagove - Prešernove - do Maistrove ulice 14. izgubljena zlata zapestna urica! Ker je ista drag spomin se prosi najditelja, da jo izroči v uredništvu »Mariborer Zeitung« proti nagradi!

Šoferji!
Kdo mi najde kupca za avtomobil, da ga prodam, dobi lepo nagrado! Natančnejše informacije pri sobarici hotela »Zamorc«, Maribor. Auto je v odličnem stanju. 2255

Majhno sivo ročno torbico
z monogramom H. G. sem zgubila pred dnevi v Košakih. Najditelj naj jo odda proti nagradi v Maistrovi ul. 11 I. 2262

Velika palma na prodaj.
Betnavska cesta 18 I. vrata 33. 2264

Brusim škarje
od Din 2.—, britve od Din 5.— naprej pri avtočakalnici, Maribor, Glavni trg, Cimerman. 2260

Učenko z dobrimi spričevali
sprejme trgovina s čevlji Vukašinovič, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 2258

Sobo opremljeno
z dvema posteljama oddam. Vicel, Gosposka ul. 5. 2257

Lepo, opremljeno sobo
iščem za takoj. Naslov pustiti v upravi »Večernika«. 2256

Opremljeno sobo s posebnim vhodom
takoj oddam. Vrbanova ul. 28, pritličje, desno. 2261

Redka prilika!
Auto »Minerva« kupe 4 cilindri registrovan, poraba 16 l bencina, popolnoma brezhiben, radi odpotovanja poceni na prodaj. Vprašati pri sobarici hotela »Zamorc«, Maribor. 2254

Rabljene avto in moto gumi plašče
kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič. Tattenbachova ul. 14. 1566

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Elektromotorje »Škoda«,
0.25 do 30 kon. sil na skladišču pri Ilič & Tichy, elektrotehnično podjetje Maribor, Slovenska ulica 16. Elektromontaže tovaren in stanovanjskih poslopij. Na zahtevo brezplačne ponudbe. 2075

Gambrinova dvorana,
najlepši senčnati vrt, izborna kuhinja, abonma kosilo in večerja Din 12.50, vedno sveže Tscheligijevo pivo. 2215

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43
zastopniki se sprejmejo

Peruamentni papir
dobite pri
TISKOVNI ZADRUGI,
Maribor, Aleksandrova 13

Vabilo na 2. izredni občni zbor

KLETARSKE ZADRUGE, r. z. z o. z., Maribor,
Cankarjeva ulica 1, ki se bo vršil v petek, dne 14. avgusta 1931 v uradnih zadružnih prostorih.

DNEVNI RED:
1. Sklepanje o prostovoljnem razpustu zadruge glasom § 33.
2. Slučajnosti.

Glasom § 33 pravil je isti občni zbor sklepčen ori vsakem številu navzočih, če 4/5 od njih glasujejo za predlog.

KLETARSKA ZADRUGA r. z. z o. z., Maribor
Guido Sparovitz l. r.
t. č. predsednik

Kdor še ni čital knjige:
MASELJ-PODLIMBARSKI:
GOSPODIN FRANJO
naj si jo takoj kupi pri
TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR
ALEKSANDROVA C. 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru